

lijken zegen. In de donkerste en moeilijkste oogenblikken van Kristens geslinderd leven is ze zijn troost: ze spreekt hem dan ook van God, van zonde, van genade. Als hij, na een heftige vechtpartij, waarin hij Gunnhilds vader heeft gedood (niet met opzet echter), tot dwangarbeid wordt veroordeeld, is het Gunnhild, die zijn sombere, donkere ziel tot rust weet te brengen. Zelfs wil hij zijn bloed offeren, om zoo de bloedschuld van zijn geslacht te verzoenen. Maar Gunnhild wijst hem er op, dat er slechts Eén is, wiens bloed verzoening teweegbrengen kan.

En dan gaat hij, terwijl zij intrekt bij Kristens tante en daar de geboorte afwacht van haar en Kristens kind. De tijd van wachten is voor haar gekomen, waarvan reeds de oude Job heeft gesproken, toen hij zei, dat in haar leven het wachten langer zou zijn dan bij eenig ander in het Aurdal, maar dat God haar dat wachten leeren zou. En onder dat wachten is ze sterk, als ze Kristens in de gevangenis bezoekt, als ze haar zaken beheert, als ze in nieuwe familie-moeilijkheden gemengd wordt. Sterk, omdat God haar sterkte is, omdat ze leeft uit het geloof, dat „Zonneheuvel“ altijd heeft overglansd.

Het derde boek, „De Zondvloed“ zet de geschiedenis van Kristens en Gunnhild voort. 'Ontleent zijn titel aan een ramp, die het Aurdal geteisterd heeft, een zondvloed, die hoeven en menschen heeft verzwolgen (ook Gunnhilds broer en Kristens tante) en die men ziet als een Godsoordeel over de zonde en de schande der dalbewoners. Maar ook in figuurlijken zin is er sprake van een zondvloed, een waterstroom van schuldbesef en donker lijden, die over Kristens en Gunnhild komt.

Tijdens Kristens verblijf in de gevangenis is Gunnhild hem trouw gebleven: zij ziet zich in Gods weg. Als de tijd van zijn arrest lang verstreken is, en ze nog altijd niets heeft gehoord, reist ze naar de verre stad, waar hij zijn moed: een tocht van vele ontberingen en moeiten. En dan verneemt ze dat hij is vertrokken naar Bergen. Gunnhild maakt dan een periode van zware depressie door, waarin ze worstelt met God. Maar haar geloof zegeviert, en verdiept en geleuterd, stil in innerlijken vrede, wacht ze verder Gods tijd af. Die komt, als in het dal de predikanten van Hans Nielsen Hauge's beweging ingang vinden. Zij hebben Kristens ontmoet, weten van zijn zonde, maar ook van zijn bekeering, nadat hij door een diepen weg is gegaan, geestelijk en lichamelijk. En door hun bemiddeling komt Kristens naar het Aurdal terug, een veranderd man, een boeteling, maar ook een gezegende. Zijn huwelijk met Gunnhild wordt dan spoedig voltrokken.

Sterk is in dit derde boek het religieuze element: de mystiek van de revival heeft het geheel doortrokken. Maar het brengt ook de diepte in de zielsgeschiedenis van de beide menschen, omdat het de tegenstelling van zonde en genade, die de eigenlijkheid is van beider leven, in haar groote kracht doet uitkomen.

...

Ik zei hierboven, dat de betekenis van den familieroman der Scandinavische literatuur is, dat hij is spiegel van een volk en zijn geaardheid, van een tijd en zijn cultuur. Uit wat een overzicht van de drie deelen van Ingeborg Möller

te zien geeft, blijkt dat ook voor deze romans te gelden: spiegels van het Noorsche volk in zijn aard en wezen, spiegel van den tijd en de 18-eeuwse cultuur. In dit verband is het tekenend, dat de beweging van Hans Nielsen Hauge, den revivalist der Noorsche dalen, in den breede in het derde deel wordt beschreven. Daarom hebben ze ook als literaire verschijnselen hun waarde.

En naar mijn meening kunnen ze ook in onzen christelijken kring hartelijk ter lezing worden aanbevolen aan ieder, die de sfeer van tijd- en cultuurspiegelende boeken kan verstaan.

C. T.

VRAGEN VAN GEESTELIJK EN ZEDELIIK LEVEN

De staat van de ziel des geloovigen na den dood.

Een onzer lezers doet me een vraag over den staat van de ziel des geloovigen, aanstonds na het verscheiden uit dit leven, of over wat we kortheidshalve doorgaans noemen „den staat der afgescheidenheid“ of „den tusschentoestand“.

Een onderwerp, dat in alle tijden de gedachten van wie in Christus gelooven, heeft bezig gehouden, en dat wel méér mocht doen dan doorgaans het geval is.

Dan het geval is óók en vooral in onze dagen. Want wie acht geeft op wat onder de christenen alzo onderwerp van gesprek is, moet met droefheid constateeren, dat de inhoud onzer christelijke hope blijkbaar weinigen bezig houdt.

Het leven van nu neemt de geesten, ook onder degenen die God vreezen, zóo in beslag, dat er schier geen plaats blijft voor het toekomstige.

Van het „grijpen naar het eeuwige leven“ waartoe de Apostel zijn zoon Timotheüs zoo nadrukkelijk vermaande, valt, helaas, al te weinig te hespeuren. En wie zal zeggen, voor hoe groot een deel dit oorzaak is van 't gemis van blijdschap, van moed en veerkracht, waarover we te klagen hebben. Ook van de wereldgelijkvormigheid die hand over hand toeneemt. Want de christelijke hope — óók een deel van de geestelijke wapenrusting des geloovigen, naar Ef. 6 — is een der machtigste verweermiddelen tegen de zuigkracht der tegenwoordige wereld.

Daarom deed het me genoegen, ook over dit onderwerp eens een vraag te ontvangen.

Overigens geeft de vraag geen aanleiding om er breedvoerig over te handelen.

Want ze is niet in het algemeen gedaan.

Trouwens, in dat geval zouden we hier ook geen ruimte vinden om haar te beantwoorden.

Ze geldt alleen de verhouding van de ziel eens geloovigen onmiddellijk na den dood tot de gelukzaligheid.

Vrager is van oordeel, gelijk hij schrijft, „dat de ziel, na haar verscheiden uit het lichaam, geborgen wordt door God, en dus van het stoffelijk lichaam ontdaan, voortleeft zooals ze hier op aarde leefde, met dit verschil, dat ze geen stoornis meer ondervindt van het lichaam en van de zondige omgeving in dit leven“.

dat alle deelnemers voorbij den ouden mageren man defileeren om dezen de hand te drukken. Wat zal hij doen? Stilletjes er vandoor gaan? Hij hoopt half dat de burchtheer, beu van al het handen geven, hem niet zien zal.

Maar, jawel! Hoe groot is z'n ontsteltenis als hij hem een stap in zijn richting ziet doen en hem de bleke, madere handen toesteken.

— Mijnheer, ik dank u!

De jonge man maakt een diepe buiging.

— Ik dank u, herhaalde hij, hem aanziende tot in het diepste van zijn wezen.

— Mijnheer, begon hij weer, toen ik u zoo even zag bij het stoffelijk overblijfsel van mijn geliefde zuster, heb ik gedacht, dat de eer van uw tegenwoordig zijn, ons misschien was te beurt gevallen door een of andere familie-relatie... dat uw naam...

De grijsaard put zich uit in onderstellingen en naarmate het blijkt, dat hij verkeerd geraden heeft, komt op zijn gezicht de extatische uitdrukking van een mateloze voldoening. De jonge man aanvaardt de uitnodiging om de nacht op het kasteel door te brengen. Eigenlijk tegen zijn zin. Wat moet hij doen met dien wonderlijken man, in die omgeving waar de rouw nog zweeft om alle dingen? Is hij op een voetreis om de gevangene te zijn van een zonderling met wien het meest pure toeval hem in aanraking heeft gebracht? Een zonderling die telkens een traan wegvleegt als hij hem aanziet, en wiens hand-drukken steeds hartelijker worden?

Maar het avondmaal is zóo voortreffelijk, het dienstpersoneel zóo vol ijver, de omgeving zóo oud, belangwekkend, dat hij vrede neemt met zijn zeldzaam lot.

Het kasteel, waarin hij terecht is gekomen, is in de dertiende en veertiende eeuw het hoofdkwar-

In de meening van anderen „dat de ziel van stonden aan het hallelujah zingt voor den troon Gods en alleen nog maar wacht op de volmaakte zaligheid die op den dag der dagen geopenbaard zal worden“, kan hij zich niet vinden.

Hij vraagt nu, of hij hierin dwaalt.

Nu is dwalen nooit iets om iemand geluk mee te wenschen, maar, als onze inzender oprecht geloofd in den Heere Jezus Christus als zijn Zaligmaker, mag ik er hem van harte geluk mee wenschen, dat hij meer bezit dan hij zelf weet. Dat zal hem ook spoedig duidelijk worden, als hij begint met zich los te maken van eigen voorstellingen en van andere opvattingen, om zijn licht te zoeken waar het alleen te vinden is: in het Woord Gods. Laten we er ons toch aan gewennen, dat te doen bij al onze vragen. We zullen dan tot de ontdekking komen, dat het antwoord veel dichterbij ligt dan we dachten.

Ik heb in dit geval ook niets anders te doen dan even de Schrift op te slaan. En ik bepaal me dan tot de Schrift des Nieuwen Testaments.

Niet, dat ook het Oude Testament geen licht geeft over den staat der ziel aanstonds na het sterven — maar in overeenstemming met heel den gang der openbaring, is het ons, vooral op dit punt, veel overvloediger ontsloten in het Nieuwe.

En daarin wijs ik dan op de volgende uitspraken. Eerst op die van den Heere Jezus Christus, in Zijn woord tot den boetvaardigen moordenaar aan het kruis: „Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn“ (Lukas 23:43). Een woord, dat eigenlijk reeds alles beslist.

Want dat het Paradijs, waaraan Jezus dacht, in den hemel te zoeken is, blijkt duidelijk en uit het feit, dat Jezus wist, naar zijn menselijke ziel, bij het sterven tot God te zullen gaan („Vader, in Uwe handen beveel ik mijnen Geest“) en uit wat de apostel Paulus in 2 Cor. 12:4, vergeleken met vs 2, daarvan zegt.

Verder wijs ik op den uitroep, waarmee Stefanus stierf: „Heere Jezus, ontvang mijnen geest“ (Hand. 7:59); op het saamvallen van het „uitwonen uit het lichaam“ en het „inwonen bij den Heere“, zooals dat blijkt uit 2 Cor. 5:8; op de zielen der martelaren, die na hun dood „onder het altaar“ zijn, in den hemel (Openb. 6:8); en, om nu maar niet meer te noemen op het „zalig zijn de dooden die in den Heere sterven, van nu aan — (d.w.z. van het oogenblik van hun sterven af — Openb. 14:3).

Uit deze schriftuurplaatsen zal vrager duidelijk zijn, dat de ziel van wie in Christus ontslaapt, aanstonds bij haar verscheiden uit dit leven tot Christus gaat, om in Zijn gemeenschap en in de volle gemeenschap Gods al dadelijk de zaligheid te smaken, die in den dag der opstanding, door de verheerlijking des lichaams, volmaakt zal worden.

Juist, zooals onze Heidelb. Catechismus het zoo onnavolgbaar schoon belijdt in Zondag 22, als daar op de vraag: Wat geloofd gij van de wederopstanding des vleesches? het antwoord volgt: Dat niet alleen mijn ziel na dit leven van stonden aan tot Christus, haar Hoofd, zal opgenomen worden, maar dat ook dit mijn lichaam, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, wederom met mijne ziel vereenigd en aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig zal worden“.

Een antwoord, dat ook hierom zoo kostelijk is, omdat het, door met dat „tot Christus, haar Hoofd“ ons den grond der hope die de Schrift ons

tier geweest der Tempeliers. Een onderaardsch verwulft is de schatkamer geweest waarin zij het goud bewaarden, dat indertijd de hebzucht van Philippe le Bel dèrmate opwekte, dat hij in een monsterproces alle tachtig tempelridders tot de brandstapel deed veroordeelen. Van een der tempelridders is de oude man, Monsieur de Vauvert, de laatste nakomeling. Dikke boeken over die aloude, doorluchte en door lijden geheiligde orde, en over het proces dat de vernietiging over haar bracht, heeft de oude edelman nog in menigte. Als een grijsaard die jaren achtereen in volstrekte eenzaamheid heeft geleefd, hangt hij met heel zijn hart aan het verleden, dat hij niet anders ziet dan in de gouden glansen van stervend getij en ondergaande zon, en dat zijn edelmoedig hart bekrant met heldeneer en ridderdeugd. Voor hem zijn de middeleeuwen het onvergelykelijke tijdperk van geloof en van saamhoorigheid. Geloof, liefde tot God, Saamhoorigheid, liefde tot den naaste. Alle redeneringen welke de jonge student, die zijn geschiedenis goed kent, telkens geneigd is tegenover de geschiedbeschouwing van zijn ouden gastheer te stellen, bezwijken voor diens enthousiasme. De torenkamer, waarin de gast zijn intrek heeft mogen nemen, raakt vol van dikke, in perkament gebonden, stoffige boeken, waarin de wonderbare odysee van de Graal en de ridders van de ronde tafel.

Vol van de romantiek, die uit deze folianten opstijgt en welke er van het oude kasteel met zijn have en bewoners uitgaat, nestelt zich in zijn hart een wilde droom, welke hem de verklaring zou geven van de buitensporige vriendelijkheid waarmee Monsieur de Mauvert hem tegemoet is getreden. De burchtheer heeft een kleindochtertje of een nientje uit te huwelijken en hij heeft den bruidegom zijner oude droomen in hem

opent, of gemeensch. ziel die b. Heerlijk. Werd z. leven. B.

VAL

Het

Uit de v. duidelijk, eischt is.

a. Enkel de — het

naar-waar getuige

bovendien deskundig

b. Goede zoek nood

komt, van Wij bez.

Prof. Wat 26 Mei 193

richting v onderzoek

Zij is in schreven:

26 Mei j.l. in een int

Van Wa de Rechte

maakt en, denten mij

laat. Aan zoc

vast! In de e

soort van de volgend

hoe staat l zijn waarn

zijn suggest. Zijn dit

moet ook vooral op

mogelijke denz bij h

een bepaalt te trekken,

die behoef vloed. Zelf

neche pers dat ze het

heel de st is op de

kregen, da genanalyseer

deskundige ringen leid

die stukket voorheeld

gevonden, I student har

ontwaakte in de sloth

grieten, ma onluuchtere

eenige vrou M. de Mauv

eenige toov Neen, nij

zelfs de lie En hier ral

De oude van een ui

schat gevor in al hare

lijden gelou blimeerde z

dat God de den Almacl

schouwing migheid no

liteit, waarc vorige week

Het is m. dogmatick.

trekken?) it maken tot e

dan voldoen lijkheid te

breking in c druppels, di

Die eene maakt, is oc

verderf en ginsel der w

Hoe zal d met de moc

POPULAIR-WETEN- SCHAPPELIJKE SCHETSEN

Het antwoord uit den Hemel.

(La réponse du Seigneur.)

II.

Ik zou zoo willen voortgaan en u, mijn lezers, deze wonderbare ontmoeting vertellen in al z'n details, want er is er niet één, schilderachtig of emotioneel, of het treft doel, en is schier onmisbaar; maar de afmeting van deze bespreking zou de grenzen van een weekbladartikel te buiten gaan.

Nadat hij nog een poos gebleven is, onze jonge trekker, om zijn oogen te verzadigen aan het vreemde schouwspel van deze lijdendienst, wil hij eindelijk weggaan. Maar bij de ingang ziet hij juist dat een groote boerenwagen, met zwart laken bekleed, en getrokken door vier span prachtige roode ossen, de binnenplaats oprijdt. Vier rijzige boerenjongens sturen ze, zonder een schreeuw of keelgeluid te geven, alleen zwaaiend met de prikkel, de binnenplaats op, waar ze, met een prachtige manoeuvre, de wagen juist voor de deur doen stilsthouden.

— Dat is wat bizonders, een begrafenis met ossen, denkt de jonge man. Dat moet ik tot het eind toe zien.

En zoo voegt hij, in zijn marschtenue en z'n puntstok in de hand, zich bij de stoet van in 'tzwart gekleede boeren en boerinnen. Maar bij het uitcéngaen na de teraardebestelling merkt hij

dat de ziel van voor den troon op de volmaakte en geopenbaard den.

and geluk mee zender oprecht is als zijn Zalig-geluk mee wen-zelf weet. Dat worden, als hij eigen voorstel-om zijn licht te in het Woord ewennen, dat te len dan tot de ird veel dichter

ers te doen dan bepaal me dan ents.

ient geen licht stonds na het ig met heel den vooral op dit in het Nieuwe uitspraken. is Christus, in noordenaar aan d, dat eigenlijk

Jezus dacht, in elijk en uit het nschelijke ziel, an „Vader, in st“) en uit wat vergeleken met

armee Stefanus a geest“ (Hand. itwonon uit het Heere“, zooals den der marte-

et altaar“ zijn, nu maar niet de dooden die — (d.w.z. van - Openb. 14:3).

rager duidelijk stus ontslaapt, dit leven tot chap en in de k de zaligheid nding, door de kt zal worden. ismus het zoo ondag 22, als van de weder-ord volgt: Dal n stonden aan omen worden, or de kracht om met mijne lichaam van

so kostelijk is, hristus, haar de Schrift ons

onderaardsch waarin zij het hebzucht van fat hij in een idders tot de een der tem- de Vauvert, ken over die theilgde orde, ing over haar i menigte. Als in volstrekte met heel zijn iders ziet dan etlij en onder- hart bekransl hem zijn de tijdperk van of, liefde tot naaste. Alle l, die zijn gel- igt is tegen- n ouden gast- s enthousias- d zijn inrek- likke, in per- arin de won- ridders van

eze folianten ude kasteel nestelt zich hem de ver- rige vriende- rt hem tege- ft een klein- lijken en hij men in hem

opent, ontdekt in de innige en onverbreekbare gemeenschap die er is tusschen Christus en de ziel die in Hem gelooft.

Heerlijke hope! Werd ze ons deel — laat er ons dan meer bij leven.

B.

F.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Het Raadsel van het Kindergetuigenis.

III.

Uit de voorgaande beschouwingen blijkt wel zeer duidelijk, dat een deskundigen-onderzoek vereischt is.

a. Enkel psychiatrisch onderzoek is onvoldoende — het kind kan volkomen normaal en toch niet naar-waarheid getuigen — en men moet meer het getuigenis onderzoeken dan het kind; — bovendien zijn lang niet alle psychiaters kinder-deskundigen.

b. Goede outillage is voor dit deskundigen-onderzoek noodig, vooral, wanneer de vraag aan de orde komt, van welk type het kind nu eigenlijk is.

Wij bezitten in het Paedologisch Instituut van Prof. Waterink, 15 Januari 1931 provisorisch en 26 Mei 1933 definitief geopend, de meest moderne in-richting van heel Europa, bijzonderlijk op dit onderzoek ingesteld.

Zij is in allerlei dagbladen en tijdschriften be-schreven; uitvoerig b.v. in het Handelsblad van 26 Mei j.l. en onderhoudend in „De Standaard“ in een interview met Mary Pos.

Van Waterink's diensten wordt dan ook door de Rechterlijke Macht meer en meer gebruik ge-maakt en, naar nog onlangs een der vice-presi-denten mij verzekerde, met zeer bevredigend resul-taat.

Aan zoo'n deskundigen-onderzoek zit heel wat vast!

In de eerste plaats wordt bepaald, met welk soort van kind men te doen heeft. Dat wil zeggen, de volgende vragen poogt men te beantwoorden: hoe staat het met het intellect van het kind, met zijn waarnemingsgeschiktheid en vooral ook, met zijn suggestibiliteit?

Zijn dit nog algemeene vragen — dikwijls moet ook uitvoerig worden ingegaan op andere, vooral op die, welke betrekking hebben op de mogelijke aanwezigheid van een hysterische ten-denz bij het kind. Immers de hysterie heeft als een bepaald kenmerk de behoefte om de aandacht te trekken, — en de waarheidsliefde wordt door die behoefte bijna steeds uiterst ongunstig beïn-vloed. Zelfs kan men dikwijls zeggen, dat hyste-rische personen de neiging hebben, zóó te liegen, dat ze het zelf gelooven, helgeen samenhangt met heel de structuur van hun persoonlijkheid.

Is op deze vragen een afdoend antwoord ver-kregen, dan wordt het getuigenis van het kind geanalyseerd aan de hand van de stukken, die den deskundige zijn verstrekt. Uit de getuigenverkla-ringen leidt hij af, welk type van waarneming in die stukken aan het woord is. Het is, om één voorbeeld te noemen, mogelijk, dat een kind

telkens korte verklaringen geeft tusschen de mede-deelingen door; verklaringen, die een soort exegese van de situatie beteekenen. B.v. „Die man zei dat en dat“ — en dan volgt de exegese: „hij dacht zeker: 'k zal jou maar eens voor de mal houden'“. Die laatste toevoeging is natuurlijk uit den geest van het kind zelf gesproken, indien heel het op-treden van het kind echt is. Op grond van de getuigenverklaring van het kind zouden we in dat geval dus te doen moeten hebben met een zoogenaamd „verklarings-type“, d.i. geneigd om het waargenomene te verklaren.

Wanneer het getuigenis aldus is geanalyseerd, wordt het kind op dit punt onderzocht. Stel U nu voor, dat het kind van een geheel ander type is, bij gewone waarnemingen nimmer de neiging vertoont, te komen tot zulk een nadere exegese van hetgeen er wordt beleefd, dan is dat op zijn minst eigenaardig te achten. Immers de vraag doet zich dan voor, hoe het komt, dat dit kind juist in die ééne zaak, waarin het als getuige werd gehoord, zoo geheel andersoortig schijnt te spre-ken en te denken, dan het in het gewone dage-lijkse leven doet. Ter aanvulling van het onder-zoek kan dan bovendien nog een onderzoek in-gesteld worden in opstelschriften van het kind, in briefjes, die het heeft geschreven, of naar de wijze, waarop het tegen vriendjes of vriendinnetjes praat, doordien men eenige van die kornuutjes met het kind laat spelen, en ze beluistert, zonder dat ze zelf weten, dat ze beluisterd worden.

Het onderzoek naar den aard van het getuigenis moet steeds plaats hebben, ook al zou van te voren geconstateerd zijn, dat we b.v. te doen hebben met een sterk hysterisch kind. Immers ook al liegt een hysterisch kind dikwijls, daarom behoeft het nog niet te liegen in een bepaald geval. Een hysterisch kind kan wel de waarheid zeggen.

Als het onderzoek tot zoover gekomen is, heeft de onderzoeker dus zekerheid omtrent de vol-gende punten:

a. Hoe staat het met het intellect van het kind?

b. Zijn er bepaalde stoornissen, b.v. in intellect of geheugen, in waarneming of reproductie?

c. Zijn er bij het kind andere afwijkingen, die het kind een uitzondering doen zijn en die dus tot bijzondere voorzichtigheid manen?

d. Is het kind in zijn verklaringen voor politie, Rechter-Commissaris en Rechtbank eenzelfde type als het in werkelijkheid is?

Natuurlijk is het mogelijk, dat alleen reeds op grond van punt a. en/of b. geconcludeerd moet worden, dat op het getuigenis van dit kind geen recht kan worden gedaan. Een erge imbeciel b.v. zal slechts zelden als getuige te aanvaarden zijn.

Anderzijds komt het meermalen voor, dat de getuigenis van een licht-achterlijk kind wel dege-lijk als waar en juist kan worden aanvaard. Op-zichzelf is een lichte debiliteit geen grond om aan een getuigenis te twijfelen.

Uit het gezegde is duidelijk dat bij het genoemde onderzoek veel waarde gehecht wordt aan de vraag, of dit bepaald getuigenis van dit be-paalde kind waar is. De algemeen-psychiatri-sche vraag, in hoeverre deze getuige normaal is, is er feitelijk een van secundair belang.

boodschap doorgeven? God geeft hem diep in zijn hart de overtuiging, dat Hij ook daarin voor-zien zal. Tien jaren lang is dit het onderwerp der dagelijksche gesprekken met zijn zuster geweest. Helaas, de zuster is van hem heengegaan, zonder dat deze hope tot werkelijkheid geworden is. Maar ziet, op het oogenblik dat hij, in onbeschrijf-lijke droefheid, afscheid neemt van haar met wie hij zijn heerlijke verwachting heeft gedeeld, op de meest onverklaarbare wijze, een jonge man vol levensernst, vol levenslust, vol levenskracht, staande midden in de onvergankelijk schoone en rijke levensgemeenschap van het studenten-bestaan in Parijs. Dat moet zijn, dat is la ré-ponse du Seigneur, het antwoord, waarmee God zijn bidden en vasten, zijn verlangen en hopen, bekrounen wil. Bevend eerst verkent hij het terrein, maar weldra verkeert het schuchter zoe-ken in triomfeerend vinden.

De gesprekken die den ouden profeet in staat stellen om den jongen man te brengen tot het bewust worden van zijn apostelschap, groepeeren zich om die momenten.

Het eerste moment is het verhaal dat Nataniël Hawthorne in een van zijn werken doet, van een kind, dat zóó lang in stil verlangen van gelijk-vormigheid had gekeken naar een granieten kop, uitgehouwen in de reitswand boven zijn dorp in de bergen, dat het ten laatste alle trekken van de koninklijke en grandiose beeltenis in zijn eigen gelaat vertoonde en rijp was voor de rol van heil-aanbrenger, die naar luid van een aloude over-levering het land zou verlossen.

Het tweede moment is de bekende kopergravure van Albrecht Dürer, waarop een ridder dwars door een van stormen, aardbevingen, van vuur en oorlog geteisterd landschap, tusschen pesti-lente moerassen en laaiende vulkanen door, met

Het onderzoek zou echter in ieder geval eenige uiterst belangrijke punten verzuimen, indien men nu reeds dacht aan het eind te zijn.

En waar het gaat om de waarheid te kennen, mag geen enkel gegeven worden veronachtzaamd.

Welnu, in 't Paedologisch Instituut volgt men de methode, dat men, nadat het onderzoek op de hovenbesproken punten is ingesteld, het kind rustig het geheele verhaal nog eens weer laat vertellen. De leiding van het onderzoek, in handen van een volkomen deskundige, wacht zich er zoo angstvallig mogelijk voor, eenige suggestie te oefenen. In den regel laat iemand, die de stukken nog niet heeft gelezen, een assistent of assistente van het laboratorium, het kind vertellen, — ter-wijl ter zijde van het tafeltje de eigenlijke leider zit, die nauwkeurig nagaat, i.e.: op welke punten het nu vertelde overeenkomt of afwijkt van het-geen vroeger werd verklaard, en 2e.: in hoe-verre er in het verhaal, zooals het kind het nu vertelt, vreemde elementen zijn te vinden, die eigenlijk in een verhaal van dit kind, gezien zijn type, niet thuis hooren. Meestal weet het geoeffen-de oor van den onderzoeker ook dadelijk, aan een kleine nuanceering, soms aan het plotseling gaan spreken „als op een draaije“, soms aan het opeens gaan gebruiken van stadhuiswoorden, de psychologisch-zwakke plekken in het verhaal aan te wijzen.

Wanneer het verhaal dan eenmaal is gedaan, moet het kind voor de twee aanwezigen de als zwakke plekken geconstateerde gedeelten nog eens over vertellen. En meermalen blijkt dan, dat op die plekken al dadelijk twijfel moet rijzen, ook vanwege de te verkrijgen objectieve gegevens. Een voorbeeld willen we noemen:

Een jongen vertelde, dat hij bij het schijnsel van een electrisch straalkacheltje een bepaald per-soon had waargenomen, en dien persoon iets had zien doen. Nu moet men weten, dat het hier een allerbelangrijkst punt betrof in een aanklacht tegen een bepaald persoon. De jongen had dien persoon herkend; hij had hem zien loopen door het vertrek en waargenomen, langs welken weg hij door dat vertrek zich voortbewoog. Maar de jongen nam dat waar, nadat hij eenigen tijd had geslapen, en natuurlijk ook ieder ander mensch in het vertrek had kunnen verwachten; hij had geslapen op een matras op den grond. Er brandde één pit of staaf van het bewuste kacheltje vol-gens den jongen. Hij wist dit precies; had dat ook herhaaldelijk zoo verklaard. Hij lag zelf vóór het kacheltje. Op dit punt nu werd tot nadere ondervraging besloten. Immers er waren hier psy-chologisch nogal aanvechtbare punten. In het schemerdonker — het kacheltje geeft toch zéér weinig licht — wordt deze jongen wakker. Hij kon van te voren niets vermoeden van hetgeen hij zou zien. En ofschoon hijzelf zeide, dat hij den betrokken persoon maar éven had gezien, had hij hem herkend, wist hij wat die persoon had gedaan, kon hij zijn weg beschrijven, óók waar die weg achter zijn rug langs moest hebben ge-loopen; en dat alles was met een slaperig hoofd waargenomen. Bij het onderzoek bleek bovendien, dat de jongen een zéér trage waarnemer was, wat den twijfel versterkte; dat hij daarbij nog een rijke fantasie had. En toen het geval weer volgens psychologische methoden met hem werd besproken, zei hij: „ja maar het moet wel zoo

de rustige stap van zijn paard koers zet naar de stad Gods. De Koning der Verschrikkingen te zamen met den Overste der Duivelen belagen hem. Maar hunne aanslagen vermogen niets op hem, wiens ziel vervuld en vervoerd is van het gezicht op de heerlijkheid die hem wachtende is. De twee grootste vijanden van alle vleesch, de duizeling van de wellust en de vrees voor den dood, staan machteloos bij een ziel die de aan-schouwing van het Eeuwige onkwetsbaar heeft gemaakt.

Het derde moment is, wat vele natuuronder-zoekers zouden noemen een biologische fantasie: in de nacht der tijden hebben sommige typen van het genus vlinder dermate gestreefd naar vereenzelvi-ging met hunne omgeving, dat ze uitwendig een volslagen gelijkenis daarmede, alzoo stelt de oude man het zich voor, hebben verworven.

Wat men ook denke van de oorsprong der mi-micry, een ieder zal het vrijstaan daarin een sym-bool te zien van de mogelijkheden, welke God heeft gelegd in zijn scheepsel om zich om te vor-men naar het beeld waarmee de blikken zich ver-zadigen en waarmee de ziel zich vult.

Dit zijn de drie etappen van de weg welke de jonge reiziger doorschrijdt, aan de hand van zijn ouden vriend, en waarlangs hij bereikt de berg-hoogte van zijn apostolaat.

En ik verzeker de lezers van „De Reformatie“, dat én mijn analyse én mijn vertaalde citaten verre zijn van een juist beeld te geven noch van de verheven schoonheid, noch van het intense leven dat de schrijver heeft weten te leggen in deze een-voudige gegevens, welker spel La réponse du Seigneur vormt.

(Wordt vervolgd.)

MARMELSTEIN.